

ЦИФРОВІ АДМІНІСТРАТИВНІ ПОСЛУГИ ТА НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЦИФРОВОГО ВРЯДУВАННЯ

Фоменко А. Є.

ВСТУП

Державне управління з використанням цифрових технологій змінює наше обличчя і дозволяє зробити уряд більш ефективним, прозорим, підзвітним. За сучасних умов «цифровізація» або модернізація державних послуг виступає однією з нових траєкторій розвитку державного управління. Перехід від бюрократичної моделі управління до сервісної моделі, де держава виступає як «сервісна держава», з пріоритетом на якісні послуги для громадян і задоволення їхніх потреб. Ключовою умовою є євроінтеграційні процеси: синхронізація національного законодавства з європейськими стандартами в галузі електронного управління та адміністративних послуг розглядається як один з пріоритетів державної політики України.¹ Цифрова трансформація державних послуг, зокрема, розглядається як спосіб швидкого просування України до інтеграції з Єдиним цифровим ринком ЄС і виконання своїх зобов'язань щодо європейської інтеграції. Вона окреслює характеристики та розширення цифрових адміністративних послуг, досліджує законодавче стимулювання цифрового управління в Україні, акцентуючи увагу на правових та управлінських аспектах, і наводить конкретні приклади з практики країн ЄС щодо цифровізації та процесу інтеграції ЄС. Сьогодні інвестиції в цифрову трансформацію очолюються урядами по всьому світу, і Україна є хорошим прикладом – далеко не єдиним. За даними дослідження ООН 2024 року, Індекс розвитку електронного уряду (EGDI) для України зайняв 30-е місце і піднявся на 16 позицій у порівнянні з 2022 роком. Великим сюрпризом є вражаючий прогрес у залученні громадян, якого досягла Україна: у 2024 році Україна зайняла перше місце у світі в Індексі електронної участі. Це свідчить про те, що цифровізація українського державного сектору є процесом, що триває, і вже почала приносити

¹ Yevtushenko O. Digitalization of public administration and its peculiarities and prospects in Ukraine. *Public Administration and Regional Development (PARD)*, 2023. № 22. pp. 964–983.

глобальні позитивні результати². Було прийнято комплексний підхід для досягнення мети: визначено визначення та концепції електронних послуг, детально проаналізовано чинну нормативно-правову базу України в галузі цифрового управління та узгодження законодавства Європейського Союзу з нею, а також запропоновано деякі найкращі практики її впровадження електронного управління. І для цього ми могли б дослідити сучасні трансформації державного управління та права під впливом цифрових технологій, обговорити досягнення та виклики на цьому шляху та висунути подальші рекомендації для подальшого розвитку цифрового управління в країні.

1. Цифрові адміністративні послуги: сутність, розвиток та європейський досвід

Цифровізація державних послуг передбачає основний принцип надання громадськості Європи ефективних адміністративних послуг через зручний онлайн-формат. Оскільки електронні послуги увійшли в сферу державного управління, їхня роль трансформувалася. Цифрові послуги державного управління дозволяють громадянам дистанційно, у будь-який час, з відносно низькими витратами часу/ресурсів, розміщувати замовлення, отримувати необхідну послугу або сертифікат, подавати заяви, отримувати дозвіл тощо. Це допомагає нам отримувати більше послуг у більш демократичній формі і частіше знижує ризик корупції через менший особистий контакт з чиновниками і більше задоволення громадян. Таким чином, цифровізація адміністративних послуг тісно пов'язана з концепцією «сервісної держави», де держава в основному займається обслуговуванням людей і захистом їхніх прав³. Нові технологічні рішення – електронний уряд і електронне управління – сприяли процесу переходу до сервісної моделі. Електронне управління, як підкреслюють деякі українські дослідники, є важливою частиною модернізації державного управління, що робить адміністративні послуги доступними в цифрових середовищах, щоб допомогти громадянам отримати доступ до державних послуг. Україна зробила значні кроки до електронних державних послуг в останні роки. Прогрес почався в середині 2010-х років. Найбільшим успіхом цього періоду став перехід до електронної системи державних закупівель – «ProZorro», яка

² United Nations Department of Economic and Social Affairs. United Nations E-Government Survey 2024. Accelerating Digital Transformation for Sustainable Development, 2024. pp. 35–47.

³ Serhiichuk L. Digitalization of public administration under martial law in Ukraine and the case of smart city Kyiv // CERIDAP Journal. 2025. № 4. pp. 122–155.

підвищує прозорість тендерів і стала визнаним міжнародним успіхом.⁴ У 2015–2016 роках з'явилися перші електронні послуги для громадян: Міністерство юстиції створило «електронний кабінет послуг» для реєстраційних дій: було сформовано електронний кабінет платника податків, запущено електронні петиції до Президента, Кабінету Міністрів та Верховної Ради, а також організовано запуск системи електронного декларування для чиновників. Ці кроки стали основою для подальшої цифрової трансформації. Наприклад, зарубіжний досвід свідчить, що в сфері заявок на державні послуги цифрові рішення можуть підвищити ефективність управлінських процесів. Данія, наприклад, займає високе місце в міжнародних рейтингах цифрового уряду і використовує цифрові послуги найбільше серед країн ЄС – за даними самої країни, майже 93 відсотки данців, які користуються інтернетом, зараз використовують цифрові державні послуги. Естонія, Фінляндія, Мальта та Нідерланди є провідними країнами з розвитку цифрових державних послуг у рейтингах ЄС та онлайн-доступу до більшості базових адміністративних послуг. Зокрема, Естонія виграє від своєї складної системи електронної ідентифікації та інфраструктури X-Road (наприклад, громадяни мають право зареєструвати бізнес онлайн, надати необхідні сертифікати або навіть проголосувати за кілька хвилин), і за естонським законодавством державні установи не мають права повторно запитувати інформацію у громадян, яка вже була надана, відповідно до принципу «один раз», що значно полегшує отримання послуг. Відповідно, європейський досвід підкреслив, що інтеграція нових технологій з відповідною нормативною базою дозволяє забезпечити клієнтоорієнтовану та швидку доставку адміністративних послуг⁵. В Україні цифровізація адміністративних послуг стала сильною тенденцією останніх років; вона працює за тими ж принципами, що і нова реформа «держава в смартфоні». Один портал державних послуг, «Дія», та супутній мобільний додаток «Дія» (сам портал послуг), який надає громадянам доступ до десятків найбільш затребуваних послуг онлайн, були розроблені. Портал «Дія» надає понад 125 електронних послуг громадянам та бізнесу до 2024 року, тоді як у мобільному додатку доступно понад 30 послуг. Ці послуги включають реєстрацію бізнесу, отримання витягів з реєстру, подання податкових декларацій, подання заявок на підтримку при народженні дитини, обмін та поновлення

⁴ Портал публічних закупівель «ProZorro». Офіційний вебсайт. URL: <https://prozorro.gov.ua> (дата звернення: 27.10.2025).

⁵ Gustafsson M., Matveieva O., Wihlborg E. Adaptive governance amidst the war: Overcoming challenges and strengthening collaborative digital service provision in Ukraine. *Government Information Quarterly*. Volume 42, Issue 3, September 2025. pp. 1-11.

паспортів, водійських посвідчень тощо. За два роки впровадження цифрових рішень держава заощадила близько 16,3 мільярда гривень⁶. Це свідчить не лише про зручність, але й про те, що електронні послуги працюють більш ефективно економічно. Цифрова трансформація також має сильний антикорупційний ефект: автоматизація та прозорість процедур створюють менше можливостей для зловживань. «Життєві події» в Україні: послуги, організовані на національному рівні на основі життєвих ситуацій. Особливо яскравим прикладом є сервіс «еМалятко», який дозволяє батькам новонародженого отримати близько 10 послуг за однією заявкою (свідectво про народження, призначення податкового номера, допомога при народженні тощо). Існують комплексні послуги, включаючи реєстрацію шлюбу, обробку субсидій та пенсій («еСубсидія»), соціальну допомогу тощо. У часи пандемії COVID-19 громадянам допомагали через виплати в «Дії» (йдеться про еПідтримку – виплати, здійснені владою через COVID для вакцинованих людей) на додаток до виданих COVID-сертифікатів. Вже у світі, розірваному війною з 2022 року, існують послуги для допомоги постраждалим: програма еВідновлення, яка приймає заявки на компенсацію за пошкоджене або знищене майно. Лише за кілька місяців українці завантажили понад 64 000 заявок через «Дію», і понад 34 500 домогосподарств вже отримали виплати на ремонт житла (загалом 3,2 мільярда гривень)⁷. Цифрові рішення, такі як ці, швидко вирішують поточні проблеми, з якими стикається суспільство, надаючи негайну допомогу без зайвої бюрократії. Національний портал «Дія», міські та регіональні електронні послуги також знаходяться в стадії розробки. Регіональні офіси цифрових трансформацій (CDTO) розташовані у всіх регіонах, а нова платформа «Дія.Цифрова громада» впроваджується для полегшення обміну досвідом між громадами. У містах є онлайн-сервіси запису на прийом у ЦНАПах (центрах надання адміністративних послуг), місцеві додатки для повідомлень жителів (наприклад, у Києві доступний «1551» або у Вінниці «Цілодобова варта»), електронні черги в лікарні та дитячі садки тощо. І дійсно, завдяки проекту «Інтернет Саботаж» та підтримці західних партнерів, сотні сіл у державі були підключені до високошвидкісного інтернету у 2023 році – незважаючи на відсутність інтернет-зв'язку в Європі протягом багатьох років – і навіть під час війни понад 540 сіл в Україні отримали покриття 4G. Покращена

⁶ Yevtushenko O. Digitalization of public administration and its peculiarities and prospects in Ukraine. Public Administration and Regional Development (PARD), 2023. № 22. pp. 964–983.

⁷ Gustafsson M., Matveieva O., Wihlborg E. Adaptive governance amidst the war: Overcoming challenges and strengthening collaborative digital service provision in Ukraine. Government Information Quarterly. Volume 42, Issue 3, September 2025. pp. 1–11.

інфраструктура означає, що жителі віддалених сіл можуть отримати доступ до державних електронних послуг на рівні, що відповідає життю в містах. Завдяки цим ініціативам Україна швидко піднялася в міжнародних рейтингах. Україна піднялася з 102-го на 5-е місце у світі за перші шість років згідно з Індексом онлайн-послуг ООН (OSI), який вимірює ступінь розвитку цифрових державних послуг. Південна Корея, Данія, Естонія та Саудівська Аравія є єдиними лідерами. Це вражаючий прогрес: Україна увійшла до п'ятірки країн за обсягом та якістю електронних послуг для населення. Для порівняння, багато країн ЄС займають набагато нижчі позиції.⁸ Наприклад, Польща, сусідка України, зайняла близько 37-го місця порівняно з Україною у 2024 році за індексом електронного уряду, і вона значно відстає від України у розвитку онлайн-послуг. Отже, сьогодні Україна є одним із світових лідерів у цифровізації державних послуг, і інші країни вже виявляють такий інтерес. Але разом з успіхом є і виклики. Дослідження практики електронних адміністративних послуг в Україні виявило, що все ще існують виклики для громадян у реалізації права користувачів на доступ до всіх послуг онлайн. По-перше, деякі аспекти електронних послуг не мають правового регулювання. Вони залишають проблему відкритою для плутанини та виникнення правових суперечок. По-друге, в деяких випадках це є наслідком надмірної технічності або процедурної недосконалості – деякі послуги не повністю автоматизовані або вимагають особистих візитів на певних етапах (наприклад, коли потрібно отримати ID-картку). Серед кількох обмежень є недостатнє фінансування розвитку цифрових систем, нерівномірні тенденції розвитку (особливо в сільській місцевості), низький рівень цифрової грамотності серед певних сегментів населення та відсутність єдиного довгострокового плану щодо розвитку електронного уряду. Одним з центральних викликів буде рівний доступ до електронних послуг для всіх осіб. Україна все ще стикається з розривом між міськими та сільськими районами, між міленіалами та старшими поколіннями у проникненні Інтернету та цифровій грамотності.⁹ Ситуація поступово покращується в останні роки (оскільки уряд активно розширює інтернет-інфраструктуру, зокрема в реалізації програм Starlink, розвитку 4G/5G, шкіл тощо). Тим не менш, підключення в сільській місцевості та серед літніх людей також нижче і може означати недоступність всіх цифрових послуг, які може

⁸ Міністерство цифрової трансформації України. Звіт: Результати цифрової трансформації в регіонах України за 2024 рік. 2024 р. С. 16–20, 48–50, 52–54.

⁹ Колеснікова К.С. Цифровізація державних послуг в Україні: успіхи та виклики у реалізації державних реформ. Електронний науковий журнал «Філософія та управління». 2024. Випуск 1. С. 18–21.

запропонувати держава. У 2016 році лише трохи більше 60 відсотків українців були в Інтернеті, і ця цифра також зросла, але все ще існує нерівність¹⁰. Статистика ООН підтверджує цю точку зору: за формуванням телекомунікаційної інфраструктури (доступ до, швидкість покриття Інтернету) Україна наразі займає лише 78-е місце порівняно з міжнародним середнім. Тому подолання цього цифрового розриву є постійною проблемою – держава повинна інвестувати в мережеві технології, а також у навчання цифровим навичкам. Уряд вже рухається в цьому напрямку, зокрема в рамках ініціативи «Дія.Освіта» та програм цифрової грамотності¹¹. Існування цих проблем вказує на необхідність комплексного рішення, оскільки лише системний підхід гарантує належну роботу системи електронних адміністративних послуг. Нам терміново потрібно продовжувати працювати над спрощенням процедур, покращенням інтерфейсів та користувацького досвіду, навчанням громадян цифровим навичкам, особливо для тих, хто на межі (пенсіонери, жителі віддалених громад), та забезпеченням постійного зворотного зв'язку та підтримки користувачів. Європейський Союз давно має амбітні плани на цифрове десятиліття – цілі, які впливають і на Україну. Як зазначено в Програмі цифрового десятиліття ЄС, всі основні державні послуги повинні бути онлайн на 100% до 2030 року. Кожен громадянин ЄС повинен мати доступ до eID, і 100% громадян повинні мати право переглядати свої електронні медичні записи. У своїй заявці на повноправне членство в єдиному цифровому ринку Україна ставить собі за мету повну цифровізацію держави. Міністерство цифрової трансформації заявило, що в найближчі п'ять років планується перевести всі адміністративні послуги в онлайн, включаючи близько 20 відсотків через автоматизацію управління послугами, без необхідності офіційного втручання, за допомогою технологій штучного інтелекту та реінжинірингу процесів на рівні процесу. Отже, цифрове управління стає способом надання адміністративних послуг, однією з основних складових адміністративних програм та одним з найважливіших аспектів реформ у контексті цифровізації та європейської інтеграції.¹² Ще одним серйозним викликом є захист цифрової інфраструктури від кібератак та несанкціонованих дій. Публічні реєстри, портали та послуги стають легкими мішенями для хакерів. З огляду на гібридну агресію Росії, існує

¹⁰ Olyichenko I., Ditkovska M., Klochko A... Digital Transformation of Public Authorities in Wartime: The Case of Ukraine// Journal of Information Policy. 2024. Volume 14. pp. 686–746.

¹¹ Міністерство цифрової трансформації України. Звіт: Результати цифрової трансформації в регіонах України за 2024 рік. 2024 р. С. 16–20, 48–50, 52–54.

¹² Gustafsson M., Matveieva O., Wihlborg E. Adaptive governance amidst the war: Overcoming challenges and strengthening collaborative digital service provision in Ukraine. Government Information Quarterly. Volume 42, Issue 3, September 2025. pp. 1–11.

великий попит на ці системи. За словами урядових експертів, офіційні веб-сайти українських органів влади постійно піддаються кібератакам з боку росії. Електронні послуги вразливі, якщо відбувається витік даних або блокування важливих послуг. Наприклад, у січні 2022 року відбулася велика кібератака на урядові веб-сайти, а в 2023 році зафіксовано DDoS-атаку на портал «Дія». Це допомагає зміцнити ідею постійного вдосконалення системи кібербезпеки: шифрування даних, резервне копіювання каналів, моніторинг мережі тощо. Конфіденційність даних також сприяє соціальним проблемам – чим більше даних переходить у цифровий світ, тим більше людей піддається небезпеці вторгнення в приватне життя або зловживання. Нам потрібно дотримуватися законів про захист персональних даних та впроваджувати найкращі практики цифрової гігієни серед державних службовців та користувачів. Цифрове управління відкриває нові можливості для демократії, але також створює нові загрози маніпуляції громадською думкою за допомогою онлайн-інструментів. Електронні петиції або електронні опитування, наприклад, можуть бути піддані маніпуляціям через автоматизовані підсилення, бот-ферми або скоординовані кампанії дезінформації. Так само електронне голосування, якщо його впровадити, також потребує захисту від шахрайства. Сучасні ІТ-технології дозволяють легше, ніж раніше, створювати великі викиди, фейки, спрямовані на вплив на громадську думку, попереджають експерти. Тому необхідно впровадити комплекс заходів – верифікацію користувачів на порталах електронної демократії, зменшення впливу ботів, прозорі процеси модераторів. Незважаючи на всі ці виклики, переваги цифровізації переважають недоліки за умови достатньої відповіді на виклики. Електронне управління підвищує прозорість, зменшує корупцію, а також економить час і гроші громадян та держави. Україна вже реагує, мінімізуючи ризики: кібербезпека посилюється за допомогою міжнародних партнерів, впроваджуються стандарти захисту даних і розробляються закони у сфері цифрової безпеки. Ці зусилля мають бути стійкими в майбутньому – з підвищенням стійкості цифрової інфраструктури, підвищенням рівня цифрової грамотності населення та створенням інклюзивної цифрової трансформації, щоб ніхто не залишився осторонь. Лише таким чином цифровізація державного управління може максимізувати свої переваги, служити суспільству та зменшувати ризики, які з нею пов'язані¹³. Відкритість влади та залучення громадян через відкриті дані та інструменти електронної демократії є основами цифрового управління.

¹³ Stoica E., Bogoslov I., O'Connor A., The Digital Battlefield: Exploring the Intersection of Ukraine's War & Digital Infrastructure . Ukraine's Journey to Recovery, Reform and Post-War Reconstruction 2025. pp.189-202.

Відкриті дані – це інформація про діяльність державних органів у машино читаному форматі, яку ми можемо повторно використовувати для кращих цілей. Наприклад, відкриті дані були розроблені на найвищому рівні в Україні: відкриті дані законодавчо встановлені як доступні для громадськості, безкоштовно. У 2015 році було запроваджено Єдиний державний веб-портал відкритих даних (data.gov.ua), через який публікуються різні набори даних національних та місцевих органів влади – від бюджетів і статистики до реєстрів. Цей портал продовжує отримувати активні дані від понад 11 000 інформаційних менеджерів, що призводить до понад 36 000 наборів даних на сьогодні, навіть під час війни. В Україні було розроблено велику кількість корисних сервісів, використовуючи відкриті дані, такі як проект Open Data Bot, який консолідує дані з усієї економіки, різних реєстрів, включаючи корпоративні перевірки, судовий реєстр і боржників. Уряд створив Центр компетенцій Diia. Open Data, який має на меті заохочувати споживачів використовувати відкриті дані та просувати їхні переваги.¹⁴ Відкриті дані сприяють прозорості та інноваціям: наприклад, журналісти та аналітики використовують їх для виявлення корупції, а IT-спільнота також використовує їх для нових сервісів (мобільні додатки для громадян, інтерактивні карти тощо). Україна є одним з лідерів у сфері відкритих даних за даними європейських опитувань. У рейтингу Open Data Maturity 2024 (для країн ЄС та партнерів) Україна увійшла до трійки лідерів, у яких зрілість відкритих даних становила 97% порівняно з 83% у Європі. Попереду України лише Франція (лідер), а на рівні з Україною – Польща. Такий високий результат був досягнутий завдяки гармонійній політиці: існуванню централізованої національної системи, державній підтримці для просування використання відкритих даних, а також активній участі громадянського суспільства. Наприклад, Україна приєдналася до Міжнародної хартії відкритих даних і виконала вимоги Партнерства «Відкритий уряд». Прозорість і відкритість даних та інформації щодо діяльності влади також є захистом від корупції та засобом для зміцнення довіри людей до влади. Водночас електронна демократія (е-демократія) набирає обертів – вона передбачає участь громадян у державотворенні, управлінні та контролі влади за допомогою електронних технологій. В Україні е-демократія почала розвиватися у 2000-х роках: перші урядові настанови щодо публікації інформації

¹⁴ Voronko I., Bohush A., Voronko O., Klymenko N., Kostenko I., Kudrina O., Bozhkova V. Digital transformation research trends in Ukraine and the world: meta & bibliometric analysis. Knowledge and Performance Management. 2024. 8(1), pp. 74–90.

державними установами в Інтернеті були випущені у 2002 році¹⁵. Однак справжній імпульс у цьому напрямку був наданий у 2015 році, коли була створена Дорожня карта розвитку електронної демократії, а зміни до Закону «Про звернення громадян» набули чинності. Вони дозволили електронні петиції як форму колективного звернення громадян до влади. З того часу електронні петиції швидко стали популярними. У 2015 році Адміністрація Президента стала першим урядом, який впровадив свою службу електронних петицій, і згодом були запуснені електронні приймальні петицій у Верховній Раді, Кабінеті Міністрів, на сайтах усіх обласних центрів та багатьох громад. На практиці громадяни отримали можливість запускати петиції з важливих питань на кожному рівні влади. Близько 2 мільйонів українців підтримали принаймні одну електронну петицію в перший рік¹⁶. Якщо громадська петиція успішно набирає необхідну кількість підписів (наприклад, Президенту потрібно 25 000 протягом 3 місяців), вона підлягає обов'язковому розгляду. Щороку активність зростала: у 2023 році, наприклад, кількість петиціонерів досягла рекордних 1 196, що в кілька разів більше, ніж за всі попередні роки разом. Це свідчить про те, що суспільство адаптується до нової моделі участі, і цей канал є ефективним для донесення громадської думки до політичних органів. Окрім петицій, в Україні використовуються й інші інструменти електронної демократії: електронні звернення (які дозволяють людям робити запити або скарги до органів влади онлайн, і стали дуже поширеними серед громадян країни – лише у 2024 році урядовий контакт-центр отримав понад 1,78 мільйона електронних звернень), електронні консультації (обговорення на спеціальних платформах або соціальних форумах проєктів нормативних актів) та онлайн-опитування громадської думки. Це двосторонні канали: громадяни можуть впливати на порядок денний та прийняття рішень, а водночас влада повинна отримувати зворотний зв'язок і краще розуміти вимоги суспільства. Стиль опитувань у додатку «Дія» став популярним з 2022 року, тому голосування з питань електронної демократії проводилося в категорії соціальних питань (наприклад, зміна дати Різдва на користь ~1,5 мільйона людей, право на володіння зброєю на користь, скасування святкування 8 березня, з 2,1 мільйона голосів). Такі опитування стали новим підходом для швидкого виявлення настроїв громадян по всій країні. Багато також мають інструменти електронної демократії, впроваджені на місцевому рівні. Одним з найбільш успішних

¹⁵ Yevtushenko O. Digitalization of public administration and its peculiarities and prospects in Ukraine. *Public Administration and Regional Development (PARD)*, 2023. № 22. pp. 964–983.

¹⁶ Serhiichuk L. Digitalization of public administration under martial law in Ukraine and the case of smart city Kyiv // *CERIDAP Journal*. 2025. № 4. pp. 122–155.

є партисипативні бюджети (громадські бюджети), в яких жителі міст і громад самі обирають, як витратити частину місцевого бюджету, подаючи проекти та голосуючи за них електронно. У Києві партисипативний бюджет, запущений у 2016 році, став особливістю для перших виборів в Україні – кияни мали голосувати онлайн, вони мали обрати 62 проекти, які отримали фінансування, вони мали 50 мільйонів гривень інвестицій. На даний момент обсяг київського громадського бюджету зріс до 250 мільйонів гривень (2024 рік)¹⁷. Подібні програми існують у десятках міст, також на шкільному рівні (шкільні партисипативні бюджети). Єдина платформа місцевої електронної демократії E-DEM (e-dem.ua) була розроблена – національний портал для місцевих громад для впровадження інструментів електронної демократії. Це призвело до створення підсистем, таких як «Громадський бюджет», «Місцеві петиції», «Відкрите місто» (для вирішення місцевих проблем) тощо – всі вони вже використовуються сотнями міст і десятками тисяч громадян. На цій централізованій платформі інновації можуть бути легко впроваджені для малих громад, надаючи «під ключ» готові інструменти (звісно, за підтримки держави та міжнародних партнерів, включаючи програму EGAP від Фонду Східна Європа). Важливо, що електронна демократія та відкриті дані в Україні традиційно підтримуються нормами. Однак у 2017 році Кабінет Міністрів затвердив Концепцію розвитку електронної демократії та план дій для її реалізації. Такі документи передбачали пункт щодо розвитку електронного голосування, участі в бюджетних пропозиціях, встановлення умов для електронних консультацій тощо. Результатом стало те, що ці заходи були реалізовані з часом. Хоча електронне голосування на виборах залишається в стані спокою (питання безпеки ще потрібно вирішити), багато інших систем і заходів вже ефективно працюють. Електронна демократія України заснована на цінностях прозорості, відкритості, участі та підзвітності. Її розвиток зближує урядові інституції та суспільство, робить їх більш тісно пов'язаними, державне управління буде реагувати більш ефективно, а громадяни будуть краще поінформовані та більш залучені. Не дивно, що Україна посіла перше місце за рівнем електронної участі громадян у цифровізації громадян у 2024 році, як зазначено. Це свідчить про успіх усіх описаних спроб у відкритих даних та електронній демократії¹⁸.

¹⁷ Serhiichuk L. Digitalization of public administration under martial law in Ukraine and the case of smart city Kyiv // CERIDAP Journal. 2025. № 4. pp. 122–155.

¹⁸ Yevtushenko O. Digitalization of public administration and its peculiarities and prospects in Ukraine. Public Administration and Regional Development (PARD), 2023. № 22. pp. 964–983.

2. Інституційна та правова основа цифрового управління в Україні в контексті європейської інтеграції

Електронне управління є ефективним лише настільки, наскільки ефективні регуляторні та правові структури, що існують. Основні акти законодавства, що регулюють відносини в галузі інформаційних технологій, електронного документообігу, надання електронних послуг та захисту інформації, були розроблені в Україні протягом останніх 20 років. Наприкінці 1990-х років був прийнятий Закон України «Про Національну програму інформатизації» (1998), який встановив державні програми розвитку інформаційного суспільства. У 2003 році були прийняті закони «Про електронні документи та електронний документообіг» та «Про електронний цифровий підпис», які заклали правову основу для використання електронних документів та підписів у діловодстві та взаємодії з органами влади. Надалі законодавство розвивалося: Першим кроком стало усвідомлення важливості інформаційного суспільства. Ще у 2007 році був ухвалений Закон «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки. Важливим кроком стало прийняття Закону України «Про електронні довірчі послуги» № 2155-VIII у 2017 році, який імплементував європейські підходи (Regulation eIDAS) у сфері електронної ідентифікації та довірчих послуг (електронних підписів, печаток, часових міток тощо)¹⁹. Цим законом запроваджено поняття кваліфікованого електронного підпису, правила діяльності центрів сертифікації ключів, механізми взаємного визнання електронних довірчих послуг з ЄС. Це створило правові умови для масового використання електронного підпису та ідентифікації у взаємодії з державними е-сервісами. Сьогодні завдяки BankID мільйони українців можуть авторизуватися на державних порталах за лічені секунди, а застосунок «Дія» має вбудований цифровий підпис «Дія.Підпис», що теж регулюється цим законом. Загалом наразі в Україні діє розгалужена система нормативних актів – від законів до підзаконних актів (постанов Кабінету Міністрів, наказів міністерств), що регламентують різні аспекти електронного урядування. Особливу роль у стратегічному плануванні відіграють концептуальні документи уряду. У 2017 році схвалено Концепцію розвитку електронного урядування в Україні (розпорядження КМУ № 649-р від 20.09.2017) та Концепцію розвитку електронної демократії (№ 797-р від 08.11.2017). Ці документи визначили основні цілі та етапи впровадження цифрових технологій у державному секторі, зокрема розвитку публічних електронних

¹⁹ Закон України «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги» від 5 жовтня 2017 р. № 2155-VIII // Відомості Верховної Ради України. 2017. № 45. Ст. 400.

послуг, відкритих даних, електронної участі громадян, а також передбачили моніторинг прогресу (через систему показників розвитку інформаційного суспільства).²⁰ У 2013 р. Кабмін схвалив Стратегію розвитку інформаційного суспільства. Ці документи декларували наміри розвивати інтернет-інфраструктуру, впроваджувати електронне урядування та забезпечувати доступ громадян до інформації. Хоча не всі цілі Стратегії-2013 було досягнуто повністю, вона задала вектор руху. У 2015 р. уряд розробив «Дорожню карту розвитку електронної демократії» – фактично план дій із впровадження е-демократії, який передував появі конкретних сервісів електронної участі. з'явилися закони «Про доступ до публічної інформації» (2011), які закріпили права громадян на інформацію та отримання адмінпослуг, визначили порядок захисту персональних даних в інформаційних системах. Нещодавно, у грудні 2022 року, прийнято нову редакцію Закону «Про Національну програму інформатизації» (№ 2807-IX), що актуалізує завдання цифрового розвитку на наступні роки та узгоджує їх із європейськими підходами²¹. Створення Міністерства цифрової трансформації (2019). Важливим організаційним кроком стало заснування у вересні 2019 року Міністерства цифрової трансформації України (постанова Кабміну № 856). У Положенні про Мінцифру чітко прописано мандат – реалізація державної політики у сферах електронного урядування, електронної демократії, розвитку цифрових навичок, відкритих даних, розвитку ІТ-індустрії тощо. Створення окремого профільного міністерства дозволило зосередити ресурси і увагу на проєктах цифровізації. За короткий час Мінцифри ініціювало низку законів та рішень уряду для цифрової трансформації різних галузей: від освіти і медицини до justice (запуск ЄСІТС – Єдиної судової інформаційно-телеком системи) та міграційної служби (цифрові паспорти). Одним із знакових досягнень стала реалізація ідеї «держави без паперу». У 2021 році Верховна Рада ухвалила закон № 5495, який запровадив так званий режим «paperless». З 1 вересня 2021 р. державні органи більше не мають права вимагати паперові документи, якщо необхідна інформація вже є у державних реєстрах. Це нововведення фактично зобов'язало всі органи перейти на взаємодію через електронні реєстри і документообіг, усуваючи дублювання паперових процедур. Також у 2021 р. набув чинності Закон № 1368-IX, який вніс зміни до законодавства і офіційно прирівняв електронні

²⁰ Закон України «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги» від 5 жовтня 2017 р. № 2155-VIII // Відомості Верховної Ради України. 2017. № 45. Ст. 400.

²¹ Закон України «Про Національну програму інформатизації» (нова ред.) від 1 грудня 2022 р. № 2807-IX // Відомості Верховної Ради України. 2023. № 4. Ст. 48.

паспорти в «Дії» до звичайних (пластикових чи книжечок). Україна стала піонером у цій сфері. Після цього будь-які організації – від банків до пошти – зобов'язані приймати цифровий паспорт або водійське посвідчення з додатку «Дія» як належне посвідчення особи. Ця законодавча зміна потребувала оновлення десятків підзаконних актів, інструкцій тощо, але в результаті громадяни отримали можливість повноцінно користуватися цифровими документами в повсякденному житті. Законодавче забезпечення окремих е-сервісів. Кожен новий електронний сервіс чи реєстр вимагає правових змін. Наприклад, для запуску сервісу «Малюк» були внесені зміни до кількох законів та постанов (щоб дозволити комплексну послугу замість окремих звернень у РАЦС, податкову, соцзахист тощо). Для електронних лікарняних приймалися зміни до законів про соцстрах. Запровадження електронних трудових книжок (2021) вимагало змін до законодавства про працю та пенсійне забезпечення. Так само електронні студентські квитки, електронні рецепти, електронна митниця – все це поступово отримує нормативне закріплення. У 2022–2023 роках, у відповідь на воєнні виклики, уряд прийняв постанови, що дозволяють дистанційно отримувати деякі довідки, проводити засідання комісій онлайн, використовувати цифрові документи переселенцями тощо²². Таким чином, нормативна база швидко реагує на появу нових цифрових рішень. План цифрової трансформації до 2026 року. У вересні 2023 року Кабінет Міністрів затвердив детальний план дій з цифровізації на 2023–2026 роки. Цей план охоплює понад 100 конкретних заходів у більш ніж 30 сферах – освіта, охорона здоров'я, соціальний захист ветеранів, будівництво, митниця, правосуддя тощо. В контексті євроінтеграції нормативне забезпечення цифрового врядування набуло додаткового імпульсу. Україна, прагнучи наблизитися до законодавства ЄС, проводить регуляторне зближення у цифровій сфері. Це означає, що національні норми поступово гармонізуються з ЄС – сукупністю регламентів, директив та інших актів Євросоюзу, які встановлюють вимоги до цифрових послуг, захисту даних, кібербезпеки тощо. Яскравим прикладом є імплементація Регламенту eIDAS: Україна не лише ухвалила закон про довірчі послуги, але й досягла значного прогресу у взаємному визнанні електронних довірчих послуг між Україною та ЄС. Європейська сторона високо оцінила відповідність українських реформ вимогам eIDAS, завдяки чому відкривається можливість юридично значимого обміну електронними документами між Україною та державами-членами ЄС (підписання електронних

²² Єдиний державний вебпортал електронних послуг «Дія». Офіційний портал. URL: <https://diia.gov.ua> (дата звернення: 27.10.2025).

договорів, подання документів в онлайн-сервіси за допомогою українського е-підпису тощо). Україна вже приєдналася до проєкту Європейської цифрової ідентичності (EUDI Wallet) – у 2024 році Україна стала учасницею консорціуму POTENTIAL, який розробляє цифровий гаманець європейської ідентичності спільно з 19 країнами ЄС. Це дозволить українцям у майбутньому користуватися своїми електронними документами на рівні з громадянами ЄС для отримання транскордонних послуг (наприклад, обмін водійських посвідчень, доступ до е-сервісів інших країн). Важливо також зазначити адаптацію національного законодавства до вимог нових європейських актів, що з'явилися нещодавно: зокрема, це Регламент ЄС eIDAS 2 (в новій редакції, яка вводить Європейський цифровий гаманець) та директива NIS2 про високий рівень кібербезпеки мереж та інформаційних систем. Українські органи вже працюють над змінами до законодавства, щоб відобразити положення цих актів – це стосується удосконалення системи кіберзахисту, стандартизації підходів до захисту критичної інфраструктури, впровадження нових інструментів електронної ідентифікації. Важливим напрямом нормативного забезпечення є інтероперабельність та обмін даними. Європейський досвід уособлений у Європейській рамці взаємодії (EIF), яка встановлює принципи сумісності інформаційних систем різних відомств і країн. Україна досягла вагомих результатів у впровадженні європейських стандартів інтероперабельності: за даними Єврокомісії, наша держава отримала максимальні оцінки за імплементацію EIF згідно з Digital Public Administration Factsheets 2024²³. На практиці це проявляється у створенні єдиної системи обміну даними між реєстрами – системи «Трембіта», аналогічної до естонської X-Road. Урядом затверджено порядок електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів (постанова КМУ № 606 від 08.08.2016), що регламентує технічні і організаційні аспекти обміну даними між різними відомствами. В результаті впроваджується принцип «єдиний раз» і «безшовного» обслуговування громадян: якщо інформація про особу вже є в державному реєстрі, вона може бути використана іншим органом без повторного збору у громадянина. Цей принцип, як вже зазначалося, успішно реалізований у країнах ЄС (Естонія, Фінляндія та ін.) і показав свою ефективність у зниженні адміністративного навантаження на користувачів. Серед амбітних цілей: до кінця 2025 р. інтегрувати Україну в єдиний цифровий ринок ЄС (запустити EU Digital Identity Wallet у «Дії» для взаємного визнання е-ідентифікації),

²³ Serhiichuk L. Digitalization of public administration under martial law in Ukraine and the case of smart city Kyiv // CERIDAP Journal. 2025. № 4. pp. 122–155.

забезпечити по всій країні супутниковий резервний інтернет-зв'язок, автоматизувати 90% перевірок кандидатів на держслужбу до 2026 р. (е-перевірки замість паперових довідок), впровадити цифровий нотаріат (80% нотаріальних дій онлайн), запустити систему відстеження підакцизних товарів (е-Акциз), перевести 50 нових послуг у цифру до 2026 р. (у тому числі електронні послуги в сфері соцзахисту, медицини, оподаткування, послуги для ветеранів та водіїв). Також планом передбачено розвиток цифрової освіти (платформа «Мрія» для шкіл), створення е-сервісів для ветеранів у «Дії», впровадження системи «е-Суд» для відстеження судових справ онлайн та багато інших інновацій. Цей план підкріплений Програмою дій Уряду і є дорожньою картою цифрової трансформації на найближчі роки. Його реалізація вимагатиме ухвалення окремих законів (скажімо, про легалізацію віртуальних активів – криптовалют, що також згадується в плані) та численних постанов, але водночас продемонструє незворотність курсу України на цифровий уряд. Отже, правове поле України динамічно змінюється під вимоги цифрового часу. Починаючи від базових стратегій і законів, що заклали фундамент, і до точкових змін, які дозволили конкретні е-сервіси – законодавство забезпечує можливості для цифровізації кожної галузі. Важливо, що нормативні акти українського уряду гармонізуються з європейськими: Україна прагне відповідати вимогам ЄС у сфері цифрового ринку, електронної ідентифікації, захисту даних тощо. Це особливо актуально в контексті набуття статусу кандидата в члени ЄС.

3. Порівняння впровадження цифрових послуг: Україна та країни ЄС

Для кращого розуміння рівня цифровізації публічного управління корисно порівняти показники України з деякими європейськими країнами. наведено таблицю, що відображає позиції України та обраних держав ЄС за ключовими індикаторами електронного урядування станом на 2024 рік (табл. 1).

Як видно з таблиці, Україна за рівнем надання онлайн-послуг випереджає більшість країн Європи. Зокрема, українські цифрові сервіси отримали 5-те місце у світі, тоді як, наприклад, Польща наразі не входить навіть до першої двадцятки за цим показником. Естонія – визнаний європейський лідер е-урядування – займає 2-ге місце за загальним індексом і 3-тє за онлайн-послугами, маючи практично 99% державних послуг доступними онлайн. Україна за якістю та масштабом електронних послуг вже наблизилася до рівня Естонії, про що свідчить

**Позиція України та держав ЄС за ключовими індикаторами
електронного урядування станом на 2024 рік**

Країна	Індекс електронного урядування (EGDI) 2024	Рівень онлайн-послуг (Online Services Index)	Індекс е-участі (E-Participation)
Україна	30-е місце серед 193 країн (дуже високий EGDI)	5-е місце у світі	1-е місце у світі
Естонія	2-е місце у світі (один з лідерів)	~3-е місце у світі (входить до топ-3)	7-е місце (дуже високий рівень)
Польща	37-е місце у світі (дуже високий EGDI)	не входить до топ-10 (помірний рівень)	42-е місце (середній рівень)

Примітка: EGDI – інтегральний показник розвитку електронного уряду (враховує онлайн-сервіси, телеком-інфраструктуру та людський капітал). Online Services Index – компонент EGDI, що показує доступність і якість цифрових послуг. E-Participation – окремий індекс залученості громадян у цифровій формі.

незначний розрив у індексах²⁴. Водночас за компонентом телеком-інфраструктури (Індекс готовності мереж) Україна поступається більшості країн ЄС (для прикладу, рівень проникнення широкосмислового інтернету в Естонії та Польщі значно вищий). Це вказує на асиметрію, де українська держава забезпечила дуже високий рівень диджиталізації послуг, але інфраструктурні та освітні фактори ще потребують підтягування.

Цікавим є показник електронної участі громадян: Україна посідає 1-ше місце у світі, випереджаючи всі країни ЄС, включно з Естонією (7-е місце). Це результат впровадження численних інструментів е-демократії – від петицій до голосувань у «Дії» – та їхньої популярності серед населення. Отже, українське суспільство досить активно користується наданими електронними можливостями для взаємодії з державою. Для порівняння, у Польщі індекс е-участі набагато нижчий (42-га позиція), що може свідчити як про менш розвинуті інструменти залучення, так і про нижчу активність населення.

В цілому, впровадження цифрових послуг в Україні відбувається темпами, які дозволили наблизитися до лідерів ЄС і навіть перевершити деяких з них у окремих аспектах. Естонія залишається взірцем з точки зору комплексності цифрового державного сервісу (у цій країні 99% послуг доступні онлайн, включаючи інтернет-голосування на

²⁴ Anisimov O. Establishment of a New Planning System in Ukraine: Institutional Change Between Europeanization and Post-Socialist Path Dependence. *Planning Theory & Practice*. 2024. Vol. 25, no. 4, pp. 482–501.

виборах), але українські досягнення – такі як універсальний мобільний застосунок «Дія» з документами та послугами, законодавче прирівняння е-документів, рекордно швидка реєстрація бізнесу тощо – вигідно вирізняються навіть на європейському тлі. До того ж, українська модель цифровізації має свою специфіку: наприклад, інтегрований підхід «все в одному» через один застосунок (що демонструє «Дія») є унікальним і викликає інтерес за кордоном. Багато європейських країн мають розрізнені портали для різних послуг, тоді як Україна створює єдину екосистему.

З іншого боку, деякі країни ЄС перевершують Україну за інфраструктурними показниками і сталістю систем. Висновок тут такий: Україні важливо не знижувати темп реформ, продовжувати інвестувати в інтернет-мережі і цифрову грамотність, а також обмінюватися досвідом з європейськими партнерами. В рамках руху до членства в ЄС вже відбувається гармонізація цифрових послуг. Україні з європейськими нормами (інтеграція з Єдиним цифровим ринком ЄС, заплановане впровадження European Digital Identity Wallet та взаємне визнання електронних підписів). Це дозволить українцям у перспективі користуватися своїми цифровими документами та сервісами не лише в межах країни, а й по всій Європі, а європейцям – легко отримувати послуги в Україні. Таким чином, порівняння показує, що Україна рухається у правильному напрямку і вже займає гідне місце серед цифрово розвинених держав. Крім законодавчих актів, значну роль відіграють підзаконні нормативні акти, що деталізують порядки надання електронних послуг та ведення електронного документообігу²⁵. Зокрема, Кабінетом Міністрів України прийнято низку постанов, які визначають типові процедури електронного документообігу в органах влади (№ 1453 від 28.10.2004), порядок використання електронного підпису державними установами (№ 1452 від 28.10.2004), порядок функціонування національних електронних інформаційних ресурсів (№ 670 від 18.07.2012, оновлений у 2018 р.), впроваджено Національну систему індикаторів розвитку інформаційного суспільства (№ 1134 від 28.11.2012) тощо.² Також діють накази центральних органів виконавчої влади, що встановлюють технічні стандарти – наприклад, наказ Мінцифри № 33 від 28.02.2024 затвердив Регламент роботи центрального засвідчувального органу (довірчої послуги), накази Держспецв'язку регламентують вимоги з кібербезпеки, НБУ – порядок використання електронного підпису в банківській сфері тощо. Така розгалужена

²⁵ Gustafsson M., Matveieva O., Wihlborg E. Adaptive governance amidst the war: Overcoming challenges and strengthening collaborative digital service provision in Ukraine. *Government Information Quarterly*. Volume 42, Issue 3, September 2025. pp. 1–11.

нормативна база потребує періодичного перегляду та актуалізації, щоб не відставати від швидкого технологічного розвитку. Експерти відзначають, що необхідно усувати застарілі норми, уникати дублювання і суперечностей в актах, забезпечити узгодженість термінології. Також варто ширше залучати громадськість та фахівців ІТ-сфери до обговорення проєктів нормативних актів у сфері цифрового врядування – це підвищить якість правового регулювання і врахує потреби як користувачів, так і бізнесу. Підсумовуючи, нормативно-правове забезпечення цифрового врядування в Україні поступово еволюціонує від поодиноких актів до цілісної системи, гармонізованої з європейськими стандартами. Євроінтеграційний курс прискорює запозичення найкращих практик ЄС у правовому полі – від взаємного визнання електронних довірчих послуг до виконання вимог щодо 100% онлайн-доступності послуг. Водночас залишається низка питань, що потребують вирішення на нормативному рівні: забезпечення кібербезпеки та стійкості е-сервісів, захист прав користувачів (у т.ч. недопущення цифрового розриву для окремих верств населення), вдосконалення процедур електронної ідентифікації та автентифікації, створення механізмів оцінки якості надання електронних послуг. Розв'язання цих питань вимагатиме як оновлення законодавства, так і належної його імплементації.

ВИСНОВКИ

Трансформації в публічному управлінні та праві під впливом цифровізації та євроінтеграції є всеохопними і невідворотними. Проведене дослідження дозволяє зробити такі підсумкові висновки:

Цифрові адміністративні послуги стали ключовим елементом сучасного публічного управління. Їх впровадження сприяє підвищенню якості та доступності сервісів для громадян, зменшенню часу і витрат на отримання послуг, мінімізації корупції. Україна досягла значних успіхів у розбудові електронних послуг (портал та застосунок «Дія», сотні онлайн-сервісів), що підтверджується зростанням кількості користувачів і економічним ефектом від цифрових рішень. Водночас існують проблеми (правові, технічні, організаційні), які стримують повну реалізацію потенціалу електронних послуг – їх вирішення потребує системного підходу та політичної волі.

Нормативно-правове забезпечення цифрового врядування в Україні перебуває у стадії активного розвитку і гармонізації з європейським правом. Сформовано базові законодавчі засади у сферах електронного документообігу, електронної ідентифікації, захисту даних, надання адміністративних послуг тощо. Урядові концепції та стратегії окреслюють бачення цифрової трансформації держави. Євроінтеграційний

контекст зумовлює імплементацію європейських регламентів і директив (eIDAS, NIS2, Single Digital Gateway та ін.) у національне законодавство. Україна вже отримала високі оцінки за впровадження окремих європейських цифрових стандартів (інтероперабельність, взаємне визнання е-підписів).² Проте нормативна база потребує постійного оновлення у відповідності до появи нових технологій і викликів – зокрема, слід врегулювати питання використання штучного інтелекту в держуправлінні, забезпечення цифрової рівності, участі громадян в електронній демократії. Європейський досвід цифровізації публічного управління є надзвичайно цінним для України. Практики провідних країн ЄС демонструють ефективні рішення як на технологічному рівні (національні портали послуг, системи електронної ідентифікації, реєстри, інтероперабельність), так і на рівні політик та законодавства (стандарт обміну даними, захист прав користувачів, принцип «одноразового подання інформації» тощо). Україна вже переймає ці практики, про що свідчить інтеграція до спільних європейських проектів та регуляторне зближення. Подальше використання найкращих європейських напрацювань – від скандинавських моделей електронної взаємодії до балтійського досвіду побудови «цифрової держави» – допоможе уникнути помилок і прискорити цифрову трансформацію. Важливо забезпечити активний діалог з громадянським суспільством та експертами при формуванні політики у сфері е-врядування, аби впроваджувані рішення були людиноцентричними та враховували потреби користувачів.

Отже, трансформації в публічному управлінні та праві в умовах цифровізації і євроінтеграції проявляються у становленні нової моделі надання адміністративних послуг – цифрової, орієнтованої на громадянина, прозорої та ефективної. Україна знаходиться на шляху до цієї моделі, поступово усуваючи законодавчі та організаційні бар'єри, інтегруючись в європейський цифровий простір. Подальший успіх залежатиме від послідовності державної політики, достатнього ресурсного забезпечення цифрових ініціатив, а також від готовності суспільства прийняти й використовувати нові електронні можливості. Лише за умови синергії технологічних, правових і управлінських рішень цифрове врядування повністю розкриє свій потенціал для демократичного розвитку та процвітання України у європейській спільноті.

АНОТАЦІЯ

У сучасних умовах цифрової трансформації державного управління цифрові адміністративні послуги набувають системо утворювального значення. Їх розвиток формує нову сервісну модель взаємодії держави з громадянами, орієнтовану на доступність, оперативність та прозорість.

У статті досліджено ключові етапи впровадження електронних сервісів в Україні, зокрема на прикладі екосистеми «Дія» та інших національних і локальних ініціатив. Проаналізовано нормативно-правове поле, що регламентує надання цифрових послуг, і виявлено поточні прогалини та виклики, пов'язані з правовими колізіями, кібербезпекою та цифровою нерівністю. Особливу увагу приділено гармонізації українського законодавства з правом ЄС, включаючи імплементацію регламенту eIDAS, принципу інтероперабельності та впровадження цифрової ідентичності. Наведено приклади ефективних європейських практик (Естонія, Данія) та показано успіхи України у міжнародних рейтингах цифрового врядування. Визначено ризики, пов'язані з недостатнім інфраструктурним покриттям та нерівномірною цифровою грамотністю населення. Підкреслено важливість правового забезпечення сталого розвитку цифрових послуг, з урахуванням вимог безпеки, інклюзивності та європейської інтеграції. Зроблено висновок, що цифрове врядування потребує системного і гнучкого регулювання, що відповідає темпам технологічного прогресу та викликам сучасного інформаційного суспільства.

Література

1. Колеснікова К.С. Цифровізація державних послуг в Україні: успіхи та виклики у реалізації державних реформ. *Електронний науковий журнал «Філософія та управління»*. 2024. Випуск 1. С. 18–21.
2. Gustafsson M., Matveieva O., Wihlborg E. Adaptive governance amidst the war: Overcoming challenges and strengthening collaborative digital service provision in Ukraine. *Government Information Quarterly*. Volume 42, Issue 3, September 2025. pp. 1–11.
3. Oliychenko I., Ditkovska M., Klochko A., Digital Transformation of Public Authorities in Wartime: The Case of Ukraine. *Journal of Information Policy*. 2024. Volume 14. pp. 686–746.
4. Yevtushenko O. Digitalization of public administration and its peculiarities and prospects in Ukraine. *Public Administration and Regional Development (PARD)*, 2023. № 22. pp. 964–983.
5. Serhiichuk L. Digitalization of public administration under martial law in Ukraine and the case of smart city Kyiv. *CERIDAP Journal*. 2025. № 4. pp. 122–155.
6. Хожило М., Єфіменко Л., Прокопчук І. Оцінка впливу цифрових технологій на трансформацію державного управління в Україні. *Успіхи і досягнення у науці*. 2025. № 2(12). С. 801–818.
7. Yevtushenko O. Digitalization: a tool for modernization of public administration in Ukraine. *Public Administration and Regional Development*. 2024. № 26. pp. 1158–1176.

8. Melnykovska I. Sarah W. The local and regional dimension of Ukraine's resilience during Russia's full-scale invasion: an introduction. *Post-Soviet Affairs*. 2025. pp. 401–410.

9. Anisimov O. Establishment of a New Planning System in Ukraine: Institutional Change Between Europeanization and Post-Socialist Path Dependence. *Planning Theory & Practice*. 2024. Vol. 25, no. 4, pp. 482–501.

10. Stoica E., Bogoslov I., O'Connor A., The Digital Battlefield: Exploring the Intersection of Ukraine's War & Digital Infrastructure. *Ukraine's Journey to Recovery, Reform and Post-War Reconstruction 2025*. pp. 189–202.

11. Voronenko I., Bohush A., Voronenko O., Klymenko N., Kostenko I., Kudrina O., Bozhkova V. Digital transformation research trends in Ukraine and the world: meta & bibliometric analysis. *Knowledge and Performance Management*. 2024. 8(1), pp. 74–90.

12. Закон України «Про Національну програму інформатизації» (нова ред.) від 1 грудня 2022 р. № 2807-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2023. № 4. Ст. 48.

13. Закон України «Про електронну іденти. *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 45. Ст. 400.

14. Міністерство цифрової трансформації України. Звіт: Результати цифрової трансформації в регіонах України за 2024 рік. 2024 р. С. 16–20, 48–50, 52–54.

15. Міністерство цифрової трансформації України. *Офіційний вебсайт*. URL: <https://thedigital.gov.ua> (дата звернення: 27.10.2025).

16. Єдиний державний вебпортал електронних послуг «Дія». *Офіційний портал*. URL: <https://diia.gov.ua> (дата звернення: 27.10.2025).

17. Портал публічних закупівель «ProZorro». *Офіційний вебсайт*. URL: <https://prozorro.gov.ua> (дата звернення: 27.10.2025).

18. United Nations Department of Economic and Social Affairs. United Nations E-Government Survey 2024. Accelerating Digital Transformation for Sustainable Development, 2024. pp. 1-172

Information about the authors:

Fomenko Andrii Evgenievich,

Doctor of Law, Professor,

Professor of the Department of Public Law

National Technical University "Dnipro Polytechnic"

19, Dmytra Yavornytskyi Avenue, Dnipro, 49000, Ukraine